Sinds maart 2020 is thuiswerken voor velen de norm, ook in de bouw- en installatiesector. Elske van de Fliert van Zero-e deed bij 50 bedrijven onderzoek naar thuiswerken, waaronder naar de CO_2-uitstoot. Die uitstoot daalde fors door het afgenomen woon-werkverkeer. Mede daardoor overwegen veel organisaties het thuiswerken ook 'na corona' aan te houden. Maar dat vraagt wel om goed beleid. Van de Fliert: 'Wil je van thuiswerken een succes maken dan móet je vinger aan de pols houden'.

Thuiswerken na corona, maar nu voor CO_2-reductie

Elske van de Fliert

Met haar adviesbureau Zero-e helpt Elske van de Fliert bedrijven om hun CO_2-voetafdruk te verkleinen, en dan vooral door de mobiliteit te verduurzamen. Dat kan zijn door elektrisch te gaan rijden, door medewerkers op de fiets te krijgen, of door meer in te zetten op thuiswerken. Het afgelopen coronajaar onderzocht Zero-e de effecten van het plotseling vele thuiswerken bij 50 bedrijven uit verschillende sectoren; van een ziekenhuis, tot bouwbedrijven en adviesbureaus. Ze onderzochten hoe mensen het thuiswerken ervoeren, hoe sterk zij zich nog betrokken voelden bij hun werkgever, en ze keken naar de impact van het thuiswerken op de CO_2-uitstoot van de bedrijven. Bij bouwconcern Strukton daalde de CO_2-uitstoot in het woon-werkverkeer met meer dan 30%, en ook bij BAM ging het die kant op.

CO_2-uitstoot administratie

Even naar het begin: hoe stel je als bedrijf eigenlijk vast welke invloed je personeel heeft op je CO_2-uitstoot? 'Als je dit als werkgever voor het eerst gaat onderzoeken, ga je eerst kijken naar de mobiliteit van je werknemers, je wagenpark, en je verdere uitstoot', legt Van de Fliert uit. 'Je gaat een soort CO_2-uitstootadministratie opzetten. Bijvoorbeeld gewoon door in een Excel-sheet uit een te

zetten hoeveel gas je verbruikt, hoeveel woon-werkverkeer je bedrijf heeft, enzovoorts. Vervolgens ga je tellen welk percentage van je medewerkers thuis zou kúnnen werken. Je kunt ook het totale aantal werkdagen van je werknemers optellen, en berekenen hoeveel uur daarvan jouw mensen op kantoor zitten. Stel dat is 10.000 uur, dan zou je kunnen kijken of je dat naar 7.000 kunt brengen.'

Thuiswerken in de bouwsector

Medewerkers die thuis kúnnen werken; volgens Van de Fliert heeft elke werkgever ze. 'Je hebt altijd mensen die op kantoor zitten. Dat is sowieso een groep die, in principe, thuis zou kunnen werken. Ook in de technische sector en de bouwbranche kan dit. In die sectoren werken mensen sowieso al steeds meer met software of met systemen als BIM. Daarmee werken ze op afstand van elkaar, maar wel in hetzelfde systeem. Of kijk naar de mensen die service op afstand verzorgen aan gebouwautomatisering of brand- en beveiligingssystemen. Overal waar werken op afstand mogelijk is, dus op afstand van de klant of van een project, is thuiswerken in principe ook mogelijk.'

Wat levert thuiswerken grofweg op?

- Minder CO_2-uitstoot;
- Lagere huurlasten als de kantoorruimte wordt verkleind of zelfs opgeheven;
- Minder uitgaven aan gas, elektriciteit en catering;
- Minder of geen reiskostenvergoedingen voor werknemers;
- Elektrische auto's en e-bikes worden een optie door het verminderde woon-werkverkeer;
- Productievere medewerkers: 55% tot 70% van de thuiswerkers voelt zich voldoende productief (bron: Randstad.nl);
- Gezondere werknemers; mits het thuiswerken goed wordt aangepakt.

Scheve gezichten

Begin bij het kantoorpersoneel, en breid het daarna uit naar de mensen die service op afstand verzorgen, is het advies van Van de Fliert. 'Ik merk dat leidinggevenden vaak bang zijn voor scheve gezichten. Voor een tweedeling tussen hun mensen die thuiswerken, en degenen die dat niet kunnen. Maar dat is helemaal niet nodig. Zelfs monteurs die bij de klanten langsgaan, kunnen namelijk een deel van hun werk thuis doen, zoals het invullen van het papierwerk. Dat is trouwens niet eens zo nieuw, want monteurs dóen al een hoop werk op afstand. Je ziet velen van hen bijvoorbeeld in de auto hun papierwerk invullen.'

Goede werkplek

Mensen laten thuiswerken gaat natuurlijk niet zonder slag of stoot. Je moet er als leidinggevende of als bedrijf echt wel wat voor regelen, zegt de expert in groener rijden. 'Het kan zijn dat je als werkgever redelijk moet investeren om de werkplek van je thuiswerkers in orde te maken. Misschien is er behalve een laptop een 2e scherm nodig. Misschien heb je ook voor thuis een licentie nodig op bepaalde dure software, en een goede bureaustoel. Dat vraagt natuurlijk wat organisatie en het brengt extra kosten met zich mee. Maar het loont de moeite en kosten om je personeel van goede werkplekken te voorzien. Daarbij komt dat je als werkgever verplicht bent een goede werkplek voor je mensen te realiseren. Net zo goed als dat geldt op kantoor.'

Structureel thuiswerken

Net als Strukton en BAM waren veel bedrijven in 2020 blij verrast dat hun CO_2-uitstoot in het woon-werkverkeer sterk afnam. Maar tegelijk zijn velen bezorgd hoe het zal gaan als hun medewerkers straks weer naar kantoor komen. Daarom zoeken veel bedrijven nu manieren om hun mensen te stimuleren gedeeltelijk thuis te blijven werken. De oprichter van Zero-e heeft wel een advies om het thuiswerken goed in te kleden. 'Denk als werkgever allereerst goed na waaróm je dit wilt doen. Wat wil je verbeteren: wil je een CO_2-reductie, of wil je het welzijn van je werknemer verbeteren? En wil jouw personeel ook zelf blijven thuiswerken? Vervolgens ga je bedenken wat je doel wordt. Wordt dat minder mensen op kantoor, CO_2-uitstoot omlaag, vitalere werknemers?' Van de Fliert geeft de tip om, als leidinggevende of werkgever, al heel snel met de HR-manager rond de tafel te gaan zitten. Om de verandering richting meer thuiswerken structureel te maken, is het een optie om dat aan te vliegen via de reiskostenregeling. Vanaf juli 2021 mag je als werkgever vaste reiskostenvergoedingen niet meer onbelast vergoeden. Thuiswerken wordt dan ook vanuit dat perspectief aantrekkelijk.

Functioneel of vrijmibo

Bedenk als werkgever verder hoe je je kantoor ziet, geeft Van de Fliert als advies. Is het alleen een functionele werkplek, bijvoorbeeld omdat je materialen er liggen opgeslagen, of heeft het ook een sociale functie waar mensen kunnen babbelen en vrijmibo's kunnen houden? 'Vervolgens ga je het thuiswerken verder inkleden', legt ze uit. 'Ga je mensen belonen als zij thuiswerken? Bedenk in dat geval ook wat je doet voor je mensen die niet thuis kunnen werken. Als je van thuiswerken een succes wilt maken, móet je hoe dan ook een vinger aan de pols houden. Leg als leidinggevende je oor vaak te luister. Zorg voor gesprekken tussen medewerkers en manager. Je kunt ook een vertrouwenspersoon aanstellen die het welzijn van je personeel peilt. Of laat de arbodienst het welzijn van je mensen in de gaten houden.'

Onbelaste vergoedingen aan werknemers

Als werkgever heb je binnen de werkkostenregeling weinig ruimte voor onbelaste vergoedingen aan werknemers.
Deze voorzieningen vallen, soms, wel onder gerichte vrijstellingen:

- Gereedschap, computers, mobiele communicatiemiddelen en soortgelijke apparatuur; je moet als werkgever wel kunnen aantonen dat deze apparatuur voor werknemers onmisbaar is;
- De kosten voor een internetabonnement of mobiel bellen;
- Arbovoorzieningen in de werkruimte thuis kúnnen eronder vallen: op arbo-online.nl staat wanneer gerichte vrijstelling hiervoor geldt.

(bron: arbo-online.nl)

Koetjes en kalfjes

Als het thuiswerken eenmaal vorm heeft gekregen, is de uitdaging het enthousiasme ervoor hoog te houden. 'Ruim in gesprekken, bijvoorbeeld via Zoom of Teams, ook tijd in voor koetjes en kalfjes. Het mag soms ook nergens over gaan. Je team af en toe een leuke attentie opsturen, werkt ook goed. Paaseieren, een springtouw voor de beweging. Het hoeft niet altijd duur en ingewikkeld te zijn. Stuur dat natuurlijk wel aan ál je medewerkers, ook de niet-thuiswerkers. Verder ben ik een groot fan van werken met ambassadeurs', zegt de expert in groene mobiliteit. Dat is een groepje werknemers die tevreden zijn over het thuiswerken en die dat enthousiast kunnen overdragen op het team. Van een naaste collega nemen mensen soms sneller iets aan dan van de directie of HR-manager.

Betere work-life balans

Van de Fliert: 'Zie het vooral als een kans. Er zitten zoveel mogelijkheden in. Ook qua MVO levert het voordelen op, want je CO_2-uitstoot gaat omlaag, en door het verminderde woon-werkverkeer gaan ook elektrische auto's of e-bikes tot de mogelijkheden behoren. Als je het thuiswerken goed inkleedt, worden de werknemers bovendien gezonder door het wegvallen van filestress, de betere work-life balans en meer keuzevrijheid.'

Wat kost thuiswerken ongeveer?

- Laptop en/of andere computerapparatuur;
- Eventueel licenties op software;
- Bureaustoel en andere items, zoals een zit-staverhoger, toetsenbord en hoofdtelefoon;
- Kleine attenties voor de werknemers, zoals paaseieren of een springtouw (zoals genoemd in dit artikel).

Het Nibud heeft berekend dat thuiswerken per persoon gemiddeld € 2,– per dag kost. Bij een vijfdaagse werkweek is dat circa € 40,– per maand. Die kosten zitten in:

- Elektriciteitsverbruik;
- Waterverbruik;
- Gasverbruik;
- Koffie/thee;
- Wc-papier;
- Afschrijving van bureau en stoel.

(bron: Nibud.nl)